

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

C. Meerman

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143632
chris.meerman@noord-holland.nl

117

Betreft: Stand van zaken implementatie Omgevingswet

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Stand van zaken implementatie Omgevingswet en Digitaal Stelsel
Omgevingswet provincie Noord-Holland

Inleiding

Door toenmalig gedeputeerde Klimaat en Energie, IPO-bestuur en Subsidies is tijdens de interim-commissievergadering op 19 juni jl. toegezegd u te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van de Omgevingswet binnen provincie Noord-Holland en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Met deze brief geven wij invulling aan deze toezegging.

Op 1 januari 2024 treedt (na 5x uitstel) de Omgevingswet in werking.¹ Het kunnen toewerken naar een datum houdt de focus op de implementatie vast. Er werd en wordt volop getest en geoefend met nieuwe instrumenten en bijbehorende werkwijzen. Dit gebeurt zowel intern als in de samenwerking met ketenpartners, zoals gemeenten en omgevingsdiensten. Het leren werken met de wet vraagt zeker tot eind van dit jaar, maar ook volgend jaar nog de nodige inzet van alle betrokken overheden. Het écht werken met de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) begint dan immers pas. Voor provincie Noord-Holland geldt; de essentiële werkprocessen zijn getest in de DSO test-omgeving en naar verwachting op orde.

Het voornaamste zorgpunt is de implementatie en de werking van het DSO. Er zijn zorgen over de stabiliteit, de betrouwbaarheid en de begrijpelijkheid van het systeem. Over de dekking van de beheerkosten van het DSO tot en met 2029 – waar ook provincies via het IPO aan bijdragen – is medio juli jl. een principeakkoord bereikt. Hiermee is meerjarige financiële stabiliteit gecreëerd voor alle betrokken partijen.²

De bedoeling van de Omgevingswet is de verbetering en vereenvoudiging van de dienstverlening naar inwoners, bedrijven en organisaties. Wet- en regelgeving worden toegankelijker en gemakkelijker te raadplegen en vergunningverlening kent kortere

Verzenddatum

17 OKT. 2023

Kenmerk

2065234/2065261

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

¹ De Tweede Kamer heeft op 9 februari 2023 en de Eerste Kamer op 14 maart 2023 ingestemd met deze inwerkingtredingsdatum.

² Brief Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, d.d. 14 juli 2023, kenmerk 2023-0000426253.

doorlooptijden. Daarnaast biedt de wet meer ruimte voor maatwerk. Voorwaarde is wel dat het DSO naar behoren functioneert en dat overheidsinstanties en adviesorganen goed en snel kunnen samenwerken.

Stand van zaken provincie Noord-Holland

De implementatie van de Omgevingswet binnen de provincie Noord-Holland is steeds gericht op het voldoen aan de landelijke minimumvereisten:³

De vijf minimumvereisten bij invoering Omgevingswet zijn:

1. De Omgevingsvisie moet vastgesteld en gepubliceerd zijn, conform de eisen van de Omgevingswet;
2. De Omgevingsverordening moet vastgesteld en gepubliceerd zijn, conform de eisen van de Omgevingswet;
3. De indieningsvereisten voor vergunningen moeten in het Omgevingsloket staan;
4. We moeten in staat zijn een aanvraag voor een Omgevingsvergunning of melding te ontvangen via het Omgevingsloket; we moeten een enkelvoudige of meervoudige aanvraag binnen de door de Omgevingswet voorgeschreven termijn kunnen (laten) behandelen; idem voor het geven van advies/advies met instemming;
5. We moeten in staat zijn een projectbesluit vast te stellen conform de eisen van de Omgevingswet.

In IPO-verband is het Voorbereidingsbesluit toegevoegd als zesde minimumvereiste.

Naast deze lijst zijn er ook andere zaken die per inwerkingtredingsdatum of erna geregeld moeten zijn, eenvoudigweg omdat we als provincie anders onze taken niet goed kunnen uitvoeren, denk aan mandaten, (milieu)leges, nieuwe werkprocessen, etc. Deze zaken gelden echter niet als 'minimumvereisten'.

Hieronder volgt een toelichting.

1. Omgevingsvisie

Provinciale Staten hebben al in 2018 een integraal strategisch langetermijnbeleid vastgesteld met de Omgevingsvisie NH2050. De Omgevingsvisie NH2050 wordt uitgedragen door advisering over de vastgestelde visie en via het bepalen en uitwerken van activiteiten die bijdragen aan het behalen van in de Omgevingsvisie gestelde ambities en doelen. Omdat de Omgevingsvisie al in 2018 is vastgesteld, zal deze via een zogenaamde overbruggingsfunctie⁴ in het DSO raadpleegbaar zijn. Bij een eventuele actualisatie van de Omgevingsvisie zal worden gekeken hoe deze omgezet kan worden naar de standaard van de Omgevingswet.

2. Omgevingsverordening

Provinciale Staten hebben in november 2020 de Omgevingsverordening NH2020 (OV NH2020) vastgesteld. Hierin zijn, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, alle regels samengevoegd op het gebied van natuur, milieu, mobiliteit, erfgoed, ruimte en water. Op 23 mei 2022 hebben

³ Op 16 juni 2019 heeft de Programmaraad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet een set criteria vastgesteld waaraan de verschillende overheden op grond van de Omgevingswet minimaal dienen te voldoen.

⁴ De overbruggingsfunctie zorgt ervoor dat alle data van de ruimtelijke regels van Ruimtelijkeplannen.nl getoond gaan worden in de viewer van het DSO.

Provinciale Staten de opvolger vastgesteld: de OV NH2022. Deze treedt tegelijkertijd met de Omgevingswet in werking. Hierin zijn de regels uit de OV NH2020 juridisch technisch overgezet volgens de eisen van de Omgevingswet en zijn bepaalde regels opnieuw bekeken omdat het bevoegd gezag verandert. De OV NH2022 staat al in de DSO test-omgeving en wordt binnenkort naar de definitieve omgeving overgezet.

Sinds 2022 wordt de actualisatie van de Omgevingsverordeningen volgens een vast, herkenbaar en voorspelbaar cyclisch proces uitgevoerd. De OV NH2022 kan twee keer per jaar worden gewijzigd als het gaat om de grenzen van de werkingsgebieden op de kaart en de inhoud van de bijlagen. Dit is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Deze wijzigingsrondes zijn telkens gericht op inwerkingtreding op 1 januari en 1 juli. Eén keer per jaar worden Provinciale Staten in de gelegenheid gesteld om de regels van de OV NH2022 (partieel) te herzien. De jaarlijkse herziening is telkens gericht op inwerkingtreding op 1 januari.

3. *Indieningsvereisten*

Op 23 mei 2022 hebben Provinciale Staten bijlage 10 (gegevens en bescheiden) vastgesteld, waarin de indieningsvereisten zijn opgenomen. Dit zijn de eisen die door het bevoegde gezag gesteld worden aan aanvraag of melding. Op dat moment waren de indieningsvereisten nog niet gereed, maar deze zijn in de loop van 2022 mede in samenwerking met de Omgevingsdiensten opgesteld en ingevoegd als onderdeel van de wijziging werkingsgebieden & bijlagen Omgevingsverordening NH2022 ronde 2022-II.⁵ De indieningsvereisten zijn voor zover mogelijk in het DSO verwerkt. Het DSO biedt helaas niet de mogelijkheid om alle noodzakelijke formulieren en toelichtingen direct toegankelijk te maken. Hiervoor zijn verwijzingen buiten het DSO gemaakt. Om de formele wet- en regelgeving toegankelijk te maken zijn zogenaamde toepasbare regels opgesteld en in het DSO gezet. Hiermee zijn juridische regels zo goed mogelijk vertaald naar eenvoudig begrijpelijke taal. Zowel voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet als daarna blijven we eraan werken om deze informatie verder te vereenvoudigen en zo toegankelijk mogelijk te maken.

4. *Omgevingsvergunning (de Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH))*

Bijna alle provinciale VTH-taken op het gebied van de fysieke leefomgeving zijn bij de omgevingsdiensten ondergebracht. Alleen voor activiteiten op en langs wegen en vaarwegen blijven Gedeputeerde Staten dat zelf doen.

- a) Taken belegd bij omgevingsdiensten: de omgevingsdiensten hebben hun interne procedures op de Omgevingswet voorbereid en beoefend. Komende periode heeft met name de afstemming met gemeenten als bevoegd gezag de aandacht.
- b) Voor (bijna) alle activiteiten op, onder, boven en langs onze wegen en vaarwegen is een vergunning nodig. Deze aanvragen komen vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet via het DSO binnen in ons vergunningenprogramma (OpenWave). Dit is, zowel intern als met andere bevoegd gezagen, uitgebreid getest en goed bevonden. Als bij een meervoudige aanvraag een gemeente het bevoegd gezag is, wordt aan PNH 'advies met

⁵ Zie het GS besluit van 13 december 2022 en de bijbehorende brief aan PS met het kenmerk 1855408/1950045.

instemming' gevraagd. Aanvragen buiten de Omgevingswet (bv ligplaatsen) blijven op de reguliere manier mogelijk.

5. *Projectbesluit*

Het projectbesluit is een instrument van de provincie (Gedeputeerde Staten) voor het mogelijk maken van complexe projecten in de fysieke leefomgeving met een publiek belang. Voorbeelden van complexe projecten zijn de aanleg of uitbreiding van een provinciale weg of de aanleg van windmolens. Ook kan het gaan om private initiatieven die samenvallen met het bereiken van publieke doelen in de fysieke leefomgeving. Een voorbeeld hiervan is het projectbesluit dat momenteel voor Tatasteel wordt voorbereid.

Het projectbesluit vervangt het huidige provinciale inpassingsplan en kent een andere werkwijze/voorbereidingsprocedure dan nu met het provinciale inpassingsplan. Intern is conform de Omgevingswet een werkwijze ontwikkeld, en mee geoefend. Dit stelt ons in staat om straks waar nodig het instrument in te kunnen zetten en via het DSO te ontsluiten.

6. *Vorbereidingsbesluit*

Met een voorbereidingsbesluit kan de provincie activiteiten voorkomen die in strijd zijn met nieuwe regels die in voorbereiding zijn. De provincie kan een voorbereidingsbesluit nemen waarin ze voor bepaalde activiteiten die bij een gemeente zijn belegd, een beperking kan opleggen of verbieden. Gelijktijdig met de vaststelling van de OV NH2022 in 2022 hebben Provinciale Staten een voorbereidingsbesluit genomen. Deze treedt tegelijkertijd met de Omgevingswet in werking.

Er zijn verschillende testen in het DSO gedaan met het voorbereidingsbesluit. De resultaten van deze testen zijn positief. Echter nog niet alle gewenste functionaliteit is in de software beschikbaar wat van invloed is op de gebruikersvriendelijkheid. Onderzocht wordt dit op een andere manier alsnog voor elkaar te krijgen.

7. *Overige zaken*

Naast de hiervoor genoemde minimale criteria voor inwerkingtreding zijn ook andere zaken belangrijk om te regelen. Dit zijn onder meer:

A) Mandaten:

De vier omgevingsdiensten voeren bijna alle taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) op het gebied van de fysieke leefomgeving in mandaat uit namens Gedeputeerde Staten. De mandaatbesluiten voor deze VTH-taken zijn gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving en worden momenteel aangepast aan de Omgevingswet en de onderliggende AMvB's. Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2023 zullen Gedeputeerde Staten de aangepaste mandaatbesluiten vaststellen.

B) Leges:

Door de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 dienen de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel te worden aangepast. Ingaande 2024 is het onder andere mogelijk om leges te heffen voor milieubelastende activiteiten. In de aanpassing van de legesverordening eind dit jaar wordt dat aan uw Staten voorgelegd.

Naast de legesverordening wordt de Grondwaterheffingsverordening aangepast. Het betreft hier een redactionele aanpassing. De huidige verordening is namelijk gebaseerd op de Waterwet.

- C) Nieuwe werkprocessen:
De Omgevingswet heeft invloed op een aantal interne werkprocessen die moeten veranderen om volgens de Omgevingswet de taken te kunnen uitvoeren. Het gaat hierbij om de (integrale) inbreng van de provinciale belangen bij aspecten waarvoor de gemeente of het waterschap het bevoegd gezag is.
De interne werkprocessen zijn inmiddels allemaal aangepast en met sommige werkprocessen wordt ook al geoefend. Met een aantal werkprocessen kan (gezien het overgangsrecht dat er geldt) pas worden aangevangen als bijvoorbeeld gemeenten daadwerkelijk aan de slag gaan met hun omgevingsplan.
- D) Samenwerkingsafspraken:
Door de Omgevingswet veranderen de regels voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Eén van de belangrijkste wijzigingen is dat de reguliere procedure standaard wordt en besluitvorming binnen 8 weken plaatsvindt. Grote complexe projecten zullen voortaan regulier worden vergund (met voortraject proces). Dat betekent dat het voortraject en het vooroverleg belangrijker worden. Dit vereist een strak ingericht werkproces en duidelijke werkafspraken met de ketenpartners. Om die reden zijn de partners nieuwe samenwerkingsafspraken met elkaar aan het maken.
- E) Overdracht bodemtaken:
Na inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gemeenten het bevoegd gezag voor de bodemlocaties. Daarop zijn enkele uitzonderingen, de provincie blijft namelijk bevoegd gezag voor overgangsrechtlocaties, voor de bodemtaken op terreinen van complexe bedrijven en voor grote grondwaterverontreinigingen. De provincie werkt sinds 2018 samen met omgevingsdiensten rondom de zogenaamde Warme Overdracht van bodemtaken. Eind juni is het traject afgerond rondom de overdracht van de informatie van bodemlocaties per gemeente.
- F) Participatiebeleid:
De Provincie Noord-Holland vindt burgerparticipatie belangrijk. Daarom heeft zij Participatiebeleid op 19 september 2022 vastgesteld. Met de komst van de Omgevingswet is het hebben van een participatiebeleid zelfs verplicht. In het provinciaal participatiebeleid zijn uitgangspunten opgenomen die door politiek, bestuur en ambtelijke organisatie worden meegenomen in de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Zo is bijvoorbeeld recentelijk bij de ontwikkeling van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) een uitgebreid participatietraject gevolgd. Participatie is wel altijd maatwerk, per participatietraject of participatievorm kan de invulling dus verschillen. De provinciale uitgangspunten zijn voor iedereen raadpleegbaar via de website (www.noord-holland.nl/participatie).

Stand van zaken Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

De Omgevingswet introduceert het DSO, een stelsel van lokale en centrale software. Eén van de onderdelen van het DSO is het Omgevingsloket. Dit is een digitaal loket waar initiatiefnemers en betrokkenen snel kunnen zien wat er mag in de fysieke leefomgeving. De provincie Noord-Holland heeft de benodigde drie softwarepakketten aangeschaft en werkend aangesloten op de landelijke voorziening van het DSO. Al sinds het voorjaar van 2020 testen we hier uitvoerig mee. Op 1 januari 2024 moeten onze Omgevingsverordening en voorbereidingsbesluit (vastgesteld op 23 mei 2022) in het DSO gepubliceerd zijn, evenals de aanvraagformulieren voor vergunningverlening en meldingen gerelateerd aan de Omgevingswet en onze Omgevingsverordening. We verwachten dat dat allemaal lukt. De Omgevingsverordening is zoals eerder aangegeven al gepubliceerd in de testomgeving. De grootste zorgen omtrent het DSO liggen op het gebied van stabiliteit, betrouwbaarheid en begrijpelijkheid. We blijven als provincie alert als het gaat om de werking van het DSO voor inwoners en bedrijven en voor onszelf als bevoegd gezag. Dit doen we samen met het Rijk, IPO en andere ketenpartners.

Ook onze lokale software (en die van 8 andere provincies) zal nog niet alle functionaliteiten bevatten op 1 januari 2024. Dit heeft met name consequenties voor de gebruiksvriendelijkheid. Waar nodig treffen we beheersmaatregelen zodat we te allen tijde elk instrument kunnen inzetten.

Uit een inventarisatie onder de omgevingsdiensten in Nederland (ODNL) kwamen de gelijke zorgen over de goede werking van het DSO naar voren. Alle 29 omgevingsdiensten geven aan dat de start gezien moet worden als een beginpunt voor verdere ontwikkeling en niet als eindpunt.

Communicatie over de Omgevingswet

De algemene voorlichting over de veranderingen aan inwoners en bedrijfsleven gebeurt door het Rijk en lokaal door met name gemeenten en de omgevingsdiensten (OD's). Op maandag 2 oktober vond de aftrap plaats van de landelijke online publiekscampagne. De campagne richt zich op alle inwoners van Nederland, met extra focus op huiseigenaren en het bedrijfsleven omdat zij in de toekomst naar verwachting te maken krijgen met de Omgevingswet, zoals het Omgevingsloket DSO. Daar kunnen zij vanaf 1 januari 2024 terecht voor bijvoorbeeld een vergunningaanvraag of een melding. De verwachting is dat de invoering alsnog tot allerlei vragen over de Omgevingswet en vergunningen gaat leiden of inwoners hulp wensen. De verwachting is dat de vragen vooral gericht zullen zijn aan gemeenten en OD's omdat zij het eerste aanspreekpunt zijn en bestaande vergunninghouders in de regel weten bij wie ze moeten zijn. Maar als provincie zijn we er ook klaar voor.

1. Het (bestaande) Servicepunt PNH gaat een centrale rol spelen (via het algemene infomailadres en telefoonnummer van het servicepunt PNH) bij het beantwoorden van vragen over de Omgevingswet. De medewerkers van het servicepunt zijn getraind en worden door de betrokken collega's ondersteund met o.a. instructies over het DSO en scripts met antwoorden op 'veel gestelde vragen'.
2. Komende tijd zal onze website verder geactualiseerd worden, zodat bezoekers de actuele Omgevingswetinformatie kunnen vinden. Via de sociale kanalen gaan we er dan ook aandacht aan

besteden. Hierin werken wij ook samen met het Rijk, andere provincies en onze ketenpartners.

Tot slot

De verwachting is dat inwerkingtreding van de Omgevingswet ondanks alle voorbereiding niet vlekkeloos zal verlopen. Dat is inherent aan een groot en complex wetgevings- en invoeringstraject als de Omgevingswet. Op dingen die mis zouden kunnen gaan, bereiden we ons zo goed als mogelijk voor. Dit doen we in de geest van de wet, samen met al onze partners.

In overleg met de Statengriffie bereiden we een technische briefing voor over de instrumenten van de Omgevingswet, waaronder de OVNH2022. Naar een geschikte datum wordt nog gezocht.

Bij nieuwe ontwikkelingen zullen wij u daarover informeren.

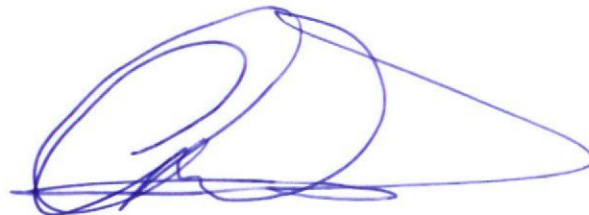
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

E.A.S. Rommel